

**Хулосаи
ҷаласаи шуъбаи селекция ва технологияи пахтаи миёнаҳои
Институти зироаткори Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон**

Ба кори диссертациони Разоқова Фотима Сафармадовна дар мавзӯи “Таҳқиқи ирсияти аломатҳои арзишноку хочагидории дурагаҳои дохилинамудии намунаҳои аз ҷиҳати чуғрофӣ дури пахтаи миёнаҳои барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои кишоварзӣ, аз рӯи ихтисоси 06.01.05.– Селекция ва тухмпарварии растаниҳои кишоварзӣ.

Разоқова Фотима Сафармадовна, соли таваллудаш 20.03.1975, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон буда соли 2003 ба шуъбаи рӯзонаи факултети химия ва биологияи Донишгоҳи давлатии Қӯрғонтеппа (ҳоло Бохтар) ба номи Носири Хусрав дохил шуда, онро соли 2008 бо ихтисоси биология хатм намудааст.

Баъди хатми донишгоҳ Разоқова Фотима Сафармадовна аз 20-уми августи соли 2008 то имруз дар кафедраи биологияи умумии Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи далалии Бохтар ба номи Носири Хусрав» ба ҳайси омӯзгор кор ва фаъолият менамояд. Соли 2014 ҳамчун унвонҷӯи шуъбаи селекция ва технологияи пахтаи миёнаҳои Институти зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон дохил шуда, онро соли 2017 бомуваффақият хатм намудааст.

Дар давоми омода намудани диссертатсия Разоқова Фотима Сафармадовна ба сифати унвонҷӯ дар шуъбаи селекция ва технологияи пахтаи миёнаҳои Институти зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон кор кардааст.

Мавзуи рисолаи диссертационии унвончӯ Разоқова Фотима Сафармадовна “Изучение наследования хозяйственно-ценных признаков внутривидовыми гибридами от новых географически отдалённых форм средневолокнистого хлопчатника” дар ҷаласаи Шӯрои олимони Институти зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон №4, аз 23.04.2014 барраси гардида, бо фармоиши директори Институти зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон, аз 30-юми апрели соли 2014 (протоколи №14) тасдиқ шудааст.

Мавзуи рисолаи диссертационӣ дар таҳрири нав “Таҳқиқи ирсияти аломатҳои арзишноку хоҷагидорӣ дурагаҳои дохилинамудии намунаҳои аз ҷиҳати ҷуғрофӣ дури пахтаи миёнанах” дар ҷаласаи Шӯрои олимони Институти зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон барраси гардида, бо фармоиши директори Институти зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон аз 30-юми марти соли 2022 (протоколи №2) тасдиқ карда шудааст.

Роҳбари илмӣ: Яҳёев Тура Қосимович, номзади илмҳои кишоварзӣ мудири шӯбаи селекция ва технологияи пахтаи миёнанахи Институти зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон.

Мушовири илмӣ: Асозода Нуралӣ Маҳмадулло - доктори илмҳои кишоварзӣ, академики АИКТ, президенти Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон.

Муқарризон: Эшонова З.Ш. мудири озмоишгоҳи селекцияи гандуми Институти зироаткории АИКТ, н.и.к. Сангинов А.С. ходими калони илмии филиали Институти зироаткории АИКТ дар ш.Бохтар вилояти Хатлон.

Мубрамии мавзуи таҳқиқот. Пахтапарварӣ соҳаи асосии кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шумор меравад ва рушди минбаъдаи он моҳияти хело ҳам калон дорад. Наҳи пахта ҳамчун маҳсулоти нисбатан арзишнок нисбат ба наҳи сунъӣ афзалияти бештар дорад ва эҳтимол меравад, ки дар байни дигар намудҳои ашёи хоми насосҷӣ ба муддати дароз бартарии худро нигоҳ хоҳад дошт. Баъди соли

нассочӣ ба муддати дароз бартарии худро нигоҳ хоҳад дошт. Баъди соли 1991 ҳаҷми истеҳсоли пахтаи хом дар мамлакат хелоҳам паст рафт, вале дар даҳсолаи охир афзоиши бо тадричу устувори ҷамъовариини маҷмуи он ба мушоҳида мерасад. Аз ҷумла соли 2019 ҳосили миёнаи пахта дар ҷумҳурӣ 21,8 с / га-ро ташкил дод.

Рушди пахтапарварӣ дар оянда хусусияти сермахсул – зиёд намудани пахтаи хомро аз ҳисоби ҳосилнокии баланд ва аҳамияти калон додан ба селекция ва тухмипарварии ин зироат дар назар дорад.

Рӯёнидани навъҳои зудрас ва серҳосил дар айни замон ҳамчун масъалаи мубрам боқӣ мондааст.

Бо масъалаи рӯёнидан, афзоиш додан ва татбиқ намудани навъҳои зудрасу серҳосил дар истеҳсолот ва барои минтақаҳои табиаташон гуногун хос селекционерон ва олимони барҷастаи ҷаҳонӣ, ба мисли-Ш.И. Иброҳимов (1979), В.П. Красичков (1950), Страумал, (1974), С.Мираҳмедов (1979), А. Автономов, В. Автономов, П. Иброҳимов (1983) ва дигарон машғул шудаанд.

Дар айни замон, дар Тоҷикистон навъҳои пахтаи зудрасу серҳосил кам нест, вале ин вазифаро то ба охир ҳалшуда ҳисобидан мумкин нест.

Яке аз захираҳои муҳим минбаъд зиёд намудани ҳосили пахтаи хом ва сифати фаҳмиши қонуниятҳои генетикии ба ирсият гирифтани аломатҳои дохилинамудӣ ва байнинамудӣ ҳангоми дурагакунонӣ, ки асоси принципҳои умумӣ ба нақшаи кори селекционеронро ташкил медиҳанд, ба шумор меравад. Барои рӯёнидани навъҳои нав ҳамчунин комилан фаҳмиши генетикаи хосса ва махсусиятҳои ба ирсият гирифтани аломатҳо ногузир аст. Ин имкон медиҳад барои ҳар як зироати мушаххас метод ва нақшаҳои ҷараёни селекционии мутобиқ интиҳоб карда шавад.

Дарачаи таҳқиқи мавзӯи илмӣ. Бо масъалаи коркарди технология ва селекцияи рӯёнидани пахта дар шароити Тоҷикистон таҳқиқоти як қатор олимон, аз ҷумла Б.С. Сангинов (1958), Н. И. Мансуров (1961), Ш.Т. Бурнашев (1962), М. Ҷумаев (1970), А. Махмудҷонов (1980), Х.

Чаборов (1985), А. Алямов (1995), Пулатов Я.Э. (1996); Эргашев А.Э. (1997); Т.Т. Пиров, Г. Холов (1999); Х.А.Абдуллоев, Х.Х. Каримов (2001); М.И. Худжаназарова, С.Т. Саидов (2006); Т. Набиев (2006), Т.К. Яхёев, М. Ниъматов (2005) ва дигарон бахшида шудаанд. Коркарди математикии натиҷаҳои таҳқиқот бо услуби “Методикаи таҷрибаҳои саҳроӣ” Б. А. Доспехов (1985) муайян карда шудааст.

Вазифаҳои минбаъд нишон дод, ки баланд бардоштани ҳосилнокии пахта на танҳо дар асоси тезонидан ва муносибгардони раванди селекционӣ инчунин донишҳои интиқоли ирсият аз ҷониби намунаҳои нисбатан муҳими аломатҳои арзишноки хоҷагидориро тақозо мекунад, дурусти амиқро дорад. Балки дастовардҳои назариявӣ амалии физиологӣ, генетикӣ, танзими самароварӣ, ҳамчунин тақмил додани технологияи парвариши пахта ба ҳисоб гирифта мешавад..

Хулосаву тавсияҳо ва истехсолотро муаллиф дар асоси таҳлилҳои илман асоснокшудаи таҳқиқот ва маводҳои воқеии таҷрибаҳои илмии саҳроӣ ва истехсолӣ таҳия намудааст.

Робитаи таҳқиқот бо барномаҳо (лоаҳо) ва ё мавзӯҳои илмӣ.

Мавзуи диссертатсия бо самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон алоқаманди дошта, дар Консепсияи сиёсати аграрии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти №658, аз 31-уми декабри соли 2008 тасдиқ шуда, оид ба рушди таъмини мучтамаи агросаноатии мамлакат нигаронида шудааст, мутобиқат мекунад.

Таҳқиқотҳо дар асоси мавзуи корҳои илмию таҳқиқотии шӯбаи селексияи пахтаи миёнаҳои Институти зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон “Офаридани навҳои навӣ пахтаи миёнаҳои тезрас, серҳосил ва ба касалиҳо устувор дар шароити Тоҷикистони Марказӣ. Гузаронидани зинаи аввали тухмипарварӣ” (Рақами қайди давлатӣ РКД 0102ТД892, муҳлати иҷро: солҳои 2011-2015) амалӣ шудааст.

Тавсифи умумии таҳқиқот

Мақсади таҳқиқот: Мақсади кори диссертатсионӣ аз таҳқиқи ба ирсиятгирии аломатҳои арзишноки хочагидории дурағаҳои дохилинамудии авлоди якум (F_1) ва дуюм (F_2), ба ҳисоб меравад, ки аз дуругакунии навъҳои серҳосили селексияи ватанӣ ва намунаҳои навъи аз нигоҳи чуғрофӣ дури пахтаи миёнанаҳ ба даст оварда шудаанд, иборат мебошад.

Вазифаҳои таҳқиқот: - таҳқиқи махсусияти рушду нумуи навъҳои волидайн дар инкишоф (динамика);

- баҳодиҳии муғҷабандии беҳтарини ғузаҷаҳо ба дурағаҳои F_0 ;
- таҳқиқи рушду нумуи дурағаҳои дохилинамуди F_1 ва F_2 дар инкишоф (динамика), муайян намудани коэффитсиенти ирсият аз нигоҳи баландӣ, шумораи ғузаҷаҳо, буғум ташаккулдиҳии навдаҳои симподиалӣ;
- муайян намудани афзалиятнокии дурағаҳои F_1 ва F_2 аз рӯи аломатҳои арзишноки хочагидорӣ;
- таҳқиқи ирсияти аломатҳои морфологӣ ва физиологии (майдони умумии ассимилтсионни баргҳо)-и дурағаҳои F_1 ва F_2 ;
- таҳқиқи ирсияти аломатҳои арзишноки хочагидории дурағаҳои F_1 ва F_2 ;
- таҳқиқи ирсият махсусиятҳои технологи наҳи дурағаҳои F_1 ва F_2 ;
- баҳодиҳии қобилияти комбинатсионии навъҳои волидайн аз нигоҳи аломатҳои арзишноки хочагидорӣ;
- муайян намудани ҳосили навъҳои волидайн ва дурағаҳои онҳо дар авлоди якум (F_1) ва дуюм (F_2).

Объекти таҳқиқот маводи аввалия барои дурағакунӣ буданд, ки 5 навъи маҳаллии пахтаи миёнаи навъи *Girsutum L.* ва селексияи хориҷӣ 27, инчунин таркибҳои ҳосилшуда дохил шуданд, ки аз ҷиҳати пайдоиш ва аломатҳои дигар фарқ мекунанд.

Мавзуи (предмет) таҳқиқот аз таҳқиқи ирсияти аломатҳои арзишноки хоҷагидорӣ дурағаҳои дохилинамудӣ аз намунаҳои нави аз нигоҳи чуғрофӣ дури пахтаи миёнаҳа.

Навгони илмӣ таҳқиқот. Бори нахуст дар шароити Тоҷикистони Марказӣ ирсияти аломатҳои арзишноки хоҷагидорӣ дурағаҳои дохили намудии F_1 ва F_2 , ки дар мавриди дурағакунии навҳои ватании серҳосили пахтаи миёнаҳа бо намунаҳои чуғрофӣ дур ба даст оварда шуда бо аломатҳои арзишноки селекционӣ тавсиф меёбад, таҳқиқ карда шуд. Ҳамчунин бори аввал дар шароити Тоҷикистон коэффитсиентҳои ирсияти дурағаҳои F_1 ва F_2 аз нигоҳи аломатҳои морфологӣ, физиологӣ ва хоҷагидорӣ муайян карда шуд.

Аҳамияти назариявӣ ва илмию амали таҳқиқот. Зоҳирсозии коэффитсиенти ирсияти аломатҳои морфологӣ, физиологӣ ва арзишноки хоҷагидорӣ барои селекцияи назариявӣ ва амалӣ моҳияти калон доранд. Коэффитсиенти ирсият самарабахшии интихобро тибқи ин ё дигар аломатҳо дақиқ иникос мекунад ва дар ҳамаи популятсияҳо ба селекционер имкон медиҳад, ки сифати интихоб муайян карда шавад. Ба ғайр аз ин, махсусияти ирсият ва коэффитсиентро дар мавриди дурағакунии ва ҳангоми интихоби намунаҳои волидайнӣ мебоянд дар назар гирифт. Намунаҳои таҳқиқотӣ дурағаҳои пешниҳодшудаи таҷрибаи саҳроӣ дар парваришгоҳҳо тибқи солҳои 2014- 2016 намунаҳои волидайнӣ 34 навъ, ки дурағаҳои авлоди якум (F_1), 16 комбинатсия ва дурағаҳои авлоди дуюм (F_2), 24 комбинатсия татбиқ шудаанд.

Натиҷаҳои кори диссертатсионии - таҳқиқотиаш дурағакунии F_1 ва F_2 , ки ба шӯбаи селекция ва технологияи пахтаи миёнаҳаи Институти зироаткорӣ Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон пешниҳод гардид, хуш пазируфта ва барои идома додани таҳқиқоти селекционӣ тавсия дода шуд.

Нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда:

- ба ворисият гирифтани ирсияти аломатҳои арзишноки хоҷагидорӣ дурағаҳои дохилинамуди F_1 ва F_2 , ки бо саҳми навҳои серҳосили ватанӣ ва намунаҳои нави ҷуғрофӣ пахтаи миёнаҳа ба даст оварда шудааст;
- бартарии дурағаҳои F_1 ва F_2 аз нигоҳи аломатҳои арзишноки хоҷагидорӣ;
- ҳосилнокии навҳои волидайнӣ ибтидоӣ ва дурағаҳои онҳо дар авлоди якум (F_1) ва дуюм (F_2).

Дарҷаи эътимоднокии натиҷаҳо. Натиҷаҳои корҳои илмию таҳқиқотӣ тибқи методикаи гузориши таҷрибаҳои саҳроии Б.А. Доспехов (1935) ва таҳқиқотҳои генетикию селекционии пахта марбут ба Н.Симонгулян (1987) ва дигарон ба роҳ монда шудаанд.

Мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ (бо шаҳр ва соҳаи таҳқиқот): Соҳаи таҳқиқоти мавзӯи диссертационии унвонҷӯӣ селекция ва тухмипарварии зироатҳои кишоварзӣ буда, таҷрибаҳои иҷрошуда ва мазмуни диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси 06.01.05.– Селекция ва тухмипарварии растаниҳои кишоварзӣ мутобиқат мекунад.

Саҳми шахси довталаби дарҷаи илмӣ дар таҳқиқот. Саҳми шахсии муаллиф аз омӯзиши манбаҳои адабиёти илмӣ доир ба мавзӯи кори диссертационӣ, гузаронидани таҳқиқотҳои саҳроӣ ва озмоишгоҳӣ, интиҳоби намуд ва навҳои пахта, ҷамъбасти маводи озмоишии саҳроӣ, коркардҳои оморӣ ва татбиқи натиҷаҳои бадастомада иборат мебошад. Ҷамъбасти натиҷаҳои таҳқиқот ва нашри мақолаҳо аз ҷониби муаллиф дар якҷоягӣ бо роҳбари илмӣ анҷом дода шудаанд.

Тасвиб ва амалисозии натиҷаҳои диссертатсия. Таҷрибаҳои саҳроӣ ҳарсола аз тарафи ҳайати комиссияи апробатсионии Институти зироаткорӣ бо иштироки намояндагон аз Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон ва дигар ташкилотҳо санҷида шуда, баҳогузорӣ карда шудааст. Натиҷаи он дар ҷаласаҳои шуъбаи селекция ва технологияи пахтаи миёнаҳа, Шӯрои илмию методи Институти

мавриди муҳокима қарор дода шудааст. Санадҳои апробатсионии корҳои илмию таҳқиқотӣ, ахбори илмии диссертатсия дар дафтари саҳроӣ ба қайд гирифта шуда, дар шӯъбаи селекция ва технологияи пахтаи миёнаҳои Институти зироаткорӣ нигоҳ дошта шудааст. Натиҷаҳои таҳқиқот дар давоми солҳои 2014-2017 гузаронида шудааст. Ҳамчунин, аз рӯи натиҷаҳои кори диссертатсионӣ дар конференсияю семинарҳои илмии ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ: - конференсияи илмии ҷумҳуриявии олимони ҷавон дар мавзӯи “Самтҳои афзалиятноки рушди илми кишоварзӣ”, (ш. Душанбе, 2017), АИКТ; дуюмин конференсияи байналмилалӣ дар мавзӯи “Хусусиятҳои экологии ва гуногунии биологӣ” дар мавзӯи “Оценка продуктивности внутривидовых гибридов средневолокнистого хлопчатника” (ш. Қурғонтеппа, Дониш, 2017); конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-амалӣ дар мавзӯи «Проблемаи муосири рушди фанҳои табиатшиносӣ: дурнамо ва пешомадҳои он» бахшида ба 30 солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф» (бо иштироки ИДМ) (ш. Бохтар 4-5 ноябри соли 2021) маъруза ва баррасӣ гардидааст.

Интишорот аз рӯи мавзӯи диссертатсия. Доир ба мавзӯи диссертатсия 17 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳо ва конференсияҳои байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ аз ҷумла 7 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашр расидааст.

Феҳристи корҳои чопшудаи муаллиф доир ба мавзӯи диссертатсия
Мақолаҳо дар маҷаллаҳои тақризшавандаи ҚОА-и назди Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон

[1-М]. Разокова Ф.С. Развитие гибридов первого поколения от географически отдалённых родительских форм средневолокнистого хлопчатника / Ф.С. Разокова, Н.М. Асозода, Т.М. Фомина, Т.К. Яхёев // Доклады ТАСХН.- 2015. - №-4(46).-С. 8-12. ISSN 2218-1814

[2-М]. Разокова Ф.С. Наследование выхода волокна гибридами F_1 , полученными от гибридизации географически отдалённых родительских сортов средневолокнистого хлопчатника / Ф.С. Разокова, Н.М. Асозода, Т.М. Фомина, Т.К. Яхёев// Вестник Таджикского национального университета. Серия естественных наук.- 2017.-№-1/4.-С. 266-268.

[3-М]. Разокова Ф.С. Подбор исходных родительских форм средневолокнистых сортов хлопчатника/ М. М. Ниёматов, Т. К. Яхёев, Ф.С. Разокова// Доклады ТАСХН.- 2018.-№-4 (46).-С.-8-12. ISSN 2218-1814

[4-М]. Разокова Ф.С. Достижение селекции средневолокнистого хлопчатника в Таджикистане/ Ф.С. Разокова// Кишоварз (Земледелец) ДАТ, - 2021. -№3 (92).С.-22-24, ISSN 2074-5435

[5-М]. Разокова Ф.С. Хусусияти ташаккулёбии симподияву моноподияҳо ва давомнокии давраи пухтарасии навъҳои волидайнӣ ва дурагаҳои F_1 пахтаи миёнанах / Ф.С. Разокова, Н.М. Асозода.//Гузориши АИКТ.- 2023.-№-1 (46).-С.-8-15. ISSN 2218-1814

[6-М]. Разокова Ф.С. Бахудгирии ирсии аломати баромади нахи дурагаҳои гунгуни пахтаи миёнанах ҳангоми парвариши онҳо дар шароити Тоҷикистони Марказӣ / А.Т. Сидиқов, М. М. Ниёматов, Т. К. Яхёев, Ф.С. Разокова Ф.Т.Х. Тоҷибоева //Гузориши АИКТ.- 2023.-№-3 (77).-С.-8-15. ISSN 2218-1814

[7-М]. Разокова Ф.С. Рушду нумуи дурагаҳо ва намунаҳои волидайнӣ дар навъҳои пахтаи миёнанах / Ф.С. Разокова // “Паёми Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав”.- 2023.-№2/(111).-С.13-16.

Мақола ва тезисҳо дар маҷмуаҳои конференсияи илмӣ

[8-М]. Разокова Ф.С. Некоторые показатели гибридов F_0 , полученных при скрещивании географически отдаленных сортов-родителей / Ф.С. Разокова // Вестник Курган-Тюбинского государственного университета им. Носира Хусрава.- 2015.-№3/(33).-С.13-16.

[9-М]. Разокова Ф.С. Селекция по созданию новых сортов средноволокнистого хлопчатника с использованием в гибридизации интрадукционных сортообразцов. \ Ф.С. Разокова, Т.К. Яхёев, Т.М. Фомина, Т. Х.Тажибоева // Маводҳои конференсияи илмию амалии байналмилалӣ “ Нақшаи соҳаи тухмипарварӣ дар таъмини амнияти озуқаворӣ”.-2015. С-23-25.

[10-М]. Разокова Ф.С. Особенности развития гибридов первого поколения от географически отдалённых родительских форм средноволокнистого хлопчатника / Ф.С. Разокова, Н.М. Асозода // Вестник Курган-Тюбинского государственного университета им. Носира Хусрава.- 2016.-№2/2(38).- С.93-96. ISSN 23096-7614.

[11-М]. Разокова Ф.С. Наследование крупности коробочек внутривидовыми гибридами первого поколения/Ф.С. Разокова, Н.М. Асозода, Т.М. Фомина, Т.К. Яхёев // Актуальные проблемы, перспективы развития сельского хозяйства для обеспечения продовольственной безопасности Таджикистана: сборник научных трудов / Институт земледелия ТАСХН.-. 2016.- Том X.- С.-84-86.

[12-М]. Разокова Ф.С. Наследование скороспелости эколого-географически отдалёнными по происхождению внутривидовыми гибридами первого поколения. 2015 г. / Ф.С. Разокова, Т.М. Фомина, Т.К. Яхёев//Актуальные проблемы, перспективы развития сельского хозяйства для обеспечения продовольственной безопасности Таджикистана: сборник научных трудов / Институт земледелия ТАСХН.-. Том X 2016.- С.-111-112.

[13-М]. Разокова Ф.С. Развитие гибридов хлопчатника первого поколения, полученных от географически отдалённых родительских форм, наследование ими высоты растений и коробочек / Ф.С. Разокова, Н.М. Асозода, Р.Ф. Саидзода, Т.М. Фомина, Т.К. Яхёев // Актуальные проблемы, перспективы развития сельского хозяйства для обеспечения продовольственной безопасности Таджикистана: сб. научных трудов / Институт земледелия ТАСХН. - 2016. Том X.- С.129-134.

[14.-М]. Разокова Ф.С. Оценка перспективных линий хлопчатника, изучаемых в конкурсном питомнике/Т.М. Фомина; Ф.С. Разокова, Н.М. Асозода, Т.К. Яхёев // Актуальные проблемы, перспективы развития сельского хозяйства для обеспечения продовольственной безопасности Таджикистана: сборник научных трудов / Институт земледелия ТАСХН.- 2016. Том X.-С.-184-189.

[15.-М]. Разокова Ф.С. Особенности формирования общей ассимиляционной площади листьев гибридами первого поколения, полученными от скрещивания географически отдалённых сортов / Ф.С. Разокова, Т.М. Фомина, Т.К. Яхёев // Актуальные проблемы, перспективы развития сельского хозяйства для обеспечения продовольственной безопасности Таджикистана: сборник научных трудов.-Том X / Институт земледелия ТАСХН.- 2016.- С.189-193.

[16.-М]. Разокова Ф.С. Оценка продуктивности внутривидовых гибридов средневолокнистого хлопчатника / Ф.С. Разокова, Н.М. Асозода, Т.К. Яхёев // Маводи конференсия VII байналмилалӣ «Хусусиятҳои экологии ва гуногунии биологӣ».- Дониш. 2017.- С. 121.

[17.-М]. Разокова Ф.С. Образование плодоземелентов у гибридов второго поколения средноволокнистых сортов хлопчатника *G hirsutum* L. / Ф.С. Разокова, Д. У. Раупов // Маводи конференсияи ҷумҳуриявӣ илмӣ-амалӣ таҳти унвони «Проблемаи муосири рушди фанҳои табиатшиносӣ: дурнамо ва пешомадҳои он» бахшида ба 30 солагии Истиклолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф» (бо иштироки ИДМ) (ш. Бохтар, 4-5 ноябри соли 2021).

ХУЛОСА

Диссертатсияи Розикова Фотима Сафармадовна дар мавзӯи “Таҳқиқи ирсияти аломатҳои арзишноку хоҷагидорӣ дурагаҳои дохилинамудӣ намунаҳои аз ҷиҳати ҷуғрофӣ дури пахтаи миёнанаҳ”, барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои кишоварзӣ аз рӯйи

ихтисоси 06.01.05 - Селексия ва тухмипарвари растаниҳои кишоварзӣ ба талаботҳои Низномаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ буда, теъдод ва интишороти натиҷаҳои илмӣ ба мухтавои диссертатсия ва автореферати он мутобиқат менамояд.

Кори диссертатсионии Розикова Фотима Сафармадовна дар мавзӯи “Таҳқиқи ирсияти аломатҳои арзишноку хоҷагидорӣ дурагаҳои дохилинамудии намунаҳои аз ҷиҳати ҷуғрофӣ дури пахтаи миёнанаҳ”, барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои кишоварзӣ аз рӯи ихтисоси 06.01.05 - Селексия ва тухмипарвари растаниҳои кишоварзӣ бо дарназардошти ислоҳи камбудҳои ошкоргардида ба экспертизаи навбатӣ пешниҳод карад шавад.

Хулоса дар шӯбаи селексия ва технологияи пахтаи миёнанаҳи Институти зироаткорӣ Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон (протоколи № 4 аз 6.07.2022) бо иштироки 10 нафар қабул шудааст.

Натиҷаи овоздиҳӣ: “**тарafdop**” – 10 нафар, “**муқобил**” - нест, “**бетараф**” – нест.

Раиси ҷаласа:

ходими калони илмӣ шӯбаи

селексия ва технологияи

пахтаи миёнанаҳи Институти зироаткорӣ

АИКТ, номзади илмҳои кишоварзӣ

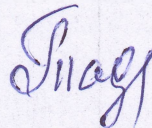
Абдуллоев Ю.Л.

Котиби ҷаласа:

ходими калони илмӣ шӯбаи селексия ва

технологияи пахтаи миёнанаҳи

Институти зироаткорӣ АИКТ

Тоҷибоева Т. Х.

Имзоҳои: Абдуллоев Ю.Л. ва

Тоҷибоева Т.Х. - ро

тасдиқ менамоям: нозири кадрҳои

Институти зироаткорӣ АИКТ

Сайнизоми Бобохӯча.